

nimi ale

Fundamenta Vortaro

Sume 125 (126¹) vortoj. Sed la oficiala paĝo listas nur 123. (http://en.tokipona.org/wiki/Category:Toki_Pona_words)

a	<i>kri</i> ho, ha, uf, nu, oj, aŭ (emocivorto)	Multaj: <i>A!, ah!</i>
akesi	<i>o</i> malkaresinda besto, rampulo, amfibio	Nederlanda: <i>hagedis</i>
ala	<i>a</i> ne, neniu <i>o</i> nenio, neado, nul <i>kri</i> ne!	Georga: <i>არა ara</i>
alasa	<i>vtr</i> kolekti manĝon, resursojn aŭ materialojn bezonatajn por ĉiutaga vivo kaj pretervivi; kolekti, rikolti (vidu http://en.tokipona.org/wiki/alasa) <i>vtr</i> ĉasi	Franca: à la chasse (vidu http://en.tokipona.org/wiki/Talk:alasa)
ale, ali	(<i>ambaŭ variaĵoj estas ĝustaj</i>) <i>o</i> ĉio, la vivo, la universo <i>a</i> ĉiu(j), tuta, kompleta	Nederlanda: <i>al, alle</i>
anpa	<i>o</i> malsupro, subo, suba parto, planko <i>a</i> malsupra, suba	A. Franca: <i>en bas</i>
ante	<i>o</i> diferenco, malsameco <i>a</i> alia, malsama <i>kunt</i> alie, aliokaze <i>vtr</i> ŝanĝi, aliigi	Nederlanda: <i>ander</i>
anu	<i>konj</i> aŭ	Georga: <i>ანუ anu</i>
apeja	<i>vtr</i> ofendi, humili, diri aĉajn vortojn ² (Ĝi ankoraŭ estas diskutata en la oficiala paĝo .)	
awen	<i>vntr</i> resti, atendi, daŭri <i>vtr</i> gardi <i>a</i> restanta, cetera, daŭra	Nederlanda: <i>houden</i>
e	<i>div</i> -n (indikas, ke akuzativon sekvas)	<i>fonestetike</i>
en	<i>konj</i> kaj (uzata por kunordigi o-vortojn)	Nederlanda: <i>en</i>
esun	<i>o</i> komerco; bazaro, merkato, vendejo (vidu http://en.tokipona.org/wiki/esun)	Akana: <i>edwamu</i> [edzum]
ijo	<i>n</i> aĵo, afero, io, objekto <i>a</i> de io, pri io <i>vtr</i> objektigi	Esperanto: <i>io</i>
ike	<i>a</i> malbona, aĉa, malĝusta, malica, tro kompleksa, (figure) malsana Finna: <i>ilkeä</i> <i>kri</i> ho ve! <i>o</i> negativeco, malbono, malico <i>vtr</i> malbonigi, noci <i>vntr</i> aĉi	
ilo	<i>o</i> ilo, maŝino	Esperanto: <i>ilo</i>
insa	<i>o</i> eno, interno, interna mondo, centro, ventro <i>a</i> ena, interna	Tokpisino: <i>insait</i> (el angla: <i>inside</i>)
jaki	<i>a</i> malpura, naŭza	Angla: <i>yucky</i>

¹ Unu el la novaj vortoj en la oficiala paĝaro ankoraŭ estas diskutata, nome apeja.

² Laŭ la [rusa vikivortaro](#) ĝi signifas обижать, оскорблять, унижать, материться и т.п.

	<i>o</i> malpuro, poluo, rubo <i>vtr</i> malpurigi, polui <i>kri</i> kiom naŭze!	
jan	<i>a</i> homo, ulo, persono, estaĵo, iu <i>o</i> homa, ies, persona <i>vtr</i> personigi, homigi	Kantona: 人 <i>yàhn</i>
jelo	<i>a</i> flava, helverda	Angla: <i>yellow</i> ; (ankaŭ Tokpisino: <i>yelo(pela)</i>)
jo	<i>vtr</i> havi, enhavi, enteni <i>o</i> havado <i>kama</i> ricevi, preni	Ĉina: 有 <i>yǒu</i>
kala	<i>o</i> fiŝo, marbesto	Finna: <i>kala</i>
kalama	<i>o</i> sono, bruo, voĉo <i>vntr</i> soni, brui, sonori <i>vtr</i> sonigi, ludi (instrumenton)	Kroata: <i>galáma</i>
kama	<i>vntr</i> veni, iĝi, aperi, alveni, okazi, agi por veni al (iu stato), sukcesi, ek- <i>o</i> evento, okazo, hazardo, veno, komenco <i>a</i> venanta, estonta <i>vtr</i> venigi	Tokpisino: <i>kamap</i> (el angla: <i>come up</i>)
kasi	<i>o</i> planto, folio, herbo, arbo, ligno	Finna: <i>kasvi</i>
ken	<i>vntr</i> povi, kapabli, rajti <i>o</i> povo, kapablo, rajto <i>vtr</i> ebligi, rajtigi, permesi <i>kunt</i> eblas, ke	Tokpisino: <i>ken</i> (el angla: <i>can</i>)
kepeken	<i>vtr</i> uzi <i>prep</i> per	Nederlanda: <i>gebruiken</i>
kili	<i>o</i> frukto, pulpa legomo, fungo	Georga: ხლი <i>xili</i>
kin	<i>a</i> ankaŭ, eĉ, ja, ankoraŭ (akcentas la vorto(j)n antaŭ ĝi)	Finna: <i>-kin</i>
kipisi	<i>vtr</i> tranĉi, tondi (vidu http://en.tokipona.org/wiki/kipisi , ekzemplo estas en: la diskuto pri refleksiva kaj reciproka pronomoj)	
kiwen	<i>a</i> malmola, dura, solida, ŝton(ec)a, metala <i>o</i> malmolaĵo, ŝtono, metalo, mineralo, argilo	Finna: <i>kiven</i> (genitivo de <i>kivi</i>)
ko	<i>o</i> duonsolida aŭ premebla substanco, ekz. pasto, pulvoro, gumo	Kantona: 膏 <i>gòu</i>
kon	<i>o</i> aero, vento, odoro, animo <i>a</i> aera, gasa	Ĉina: 空气 <i>kōngqì</i>
kule	<i>o</i> koloro, farbo <i>a</i> kolora, bunta <i>vtr</i> kolori, farbi	A. Franca: <i>couleur</i>
kute	<i>vtr</i> aŭskulti, aŭdi <i>a</i> aŭda, aŭskulta	A. Franca: <i>écouter</i>
kulupu	<i>o</i> grupo, komunumo, socio, firmao, popolo <i>a</i> komuna, publika, socia	Tonga: <i>kulupu</i> (el angla <i>group</i>)
la	<i>div</i> (inter kunteksta adverbo aŭ esprimo kaj la frazo)	Esperanto: <i>la</i> ³
lape	<i>o</i> dormo, ripozo <i>vntr</i> dormi, ripozi <i>a</i> dormanta, dorma, ripoza	Nederlanda: <i>slapen</i>
laso	<i>a</i> blua, bluverda	Kimra: <i>glas</i>
lawa	<i>o</i> kapo, menso	Kroata: <i>glava</i>

3 Nur ĝia formo estis transprenita. Ĝia funkcio forte ŝanĝiĝis.

	<i>a</i> ĉefa, estra <i>vtr</i> estri, regi	
len	<i>o</i> vesto(j), vestaĵo, ŝtofo	A. Franca: <i>linge</i>
lete	<i>o</i> malvarmo <i>a</i> malvarma, frida, nekuirita <i>vtr</i> malvarmigi	A. Franca: <i>fret/frette</i> ; Franca: <i>froid</i>
li	<i>div</i> (inter iu ajn subjekto, krom mi kaj sina , kaj ties verbo; ankaŭ uzata por enkonduki novan verbon por la sama subjekto)	Esperanto: <i>li</i> ⁴
lili	<i>a</i> malgranda, eta, juna, iomete, mallonga, malalta, malmulte, malpli <i>vtr</i> malpliigi, mallongigi, malgrandigi	Tokpisino: <i>liklik</i>
linja	<i>o</i> longa, tre maldika, malfirma objekto, ekz. ŝnuro, haro(j), ĉeno	Finna: <i>linja</i>
lipu	<i>o</i> plata kaj faldebla objekto, ekz. papero, karto, bileto	Finna: <i>lippu</i>
loje	<i>a</i> ruĝa	Nederlanda: <i>rooie, rood</i>
lon	<i>prep</i> esti en/ĉe/sur/je <i>vntr</i> ĉeesti, esti tie, veri, ekzisti, esti veka	Tokpisino: <i>long</i> (el angla: <i>along</i>)
luka	<i>o</i> mano, brako	Kroata: <i>ruka</i>
lukin	<i>vtr</i> vidi, rigardi, spekti, observi, legi <i>vntr</i> rigardi, atenti <i>a</i> vida, vide	Tokpisino: <i>lukim</i> (el angla: <i>look 'em</i>)
lupa	<i>o</i> truo, aperturo, orifiko, fenestro, pordo	Kroata: <i>rupa</i> ; Lojbona: <i>clupa</i>
ma	<i>o</i> tero, lando, (ekstera) tereno	Finna: <i>maa</i>
mama	<i>o</i> patrino, patro <i>a</i> gepatra, patra, patrino	Georga: <i>მამა</i> <i>mama</i> "patro"; Multaj: <i>mama</i> "patrino, panjo"
mani	<i>o</i> mono, materia havaĵo, valuto, dolaro, kapitalo	Angla: <i>money</i> ; (ankaŭ Tokpisino: <i>mani</i>)
meli	<i>o</i> ino, virino, edzino, koramikino, femalo <i>a</i> ina, ineca	Tokpisino: <i>meri</i> (el angla: <i>Mary</i>)
mi	<i>o</i> mi, ni <i>a</i> mia, nia	Angla <i>me</i> , Tokpisino <i>mi</i> , Esperanto <i>mi</i> , Nederlanda <i>mij</i> , Kroata <i>me ~ mi</i>
mije	<i>o</i> viro, edzo, masklo <i>a</i> vira, vireca	Finna: <i>miehen</i> (genitivo de <i>mies</i>)
moku	<i>o</i> manĝ(aĵ)o <i>vtr</i> manĝi, trinki, gluti, enstomakigi, konsumi	Japana: <i>モグモグ</i> (食べる) <i>mogu mogu</i> (<i>taberu</i>)
moli	<i>o</i> morto <i>vntr</i> morti, esti morta <i>vtr</i> mortigi <i>a</i> morta, mortiga	A. Franca: <i>mourir</i>
monsi	<i>o</i> dorso, malantaŭo, pugo <i>a</i> dorsa, malantaŭa	A. Franca: <i>mon tchu/tchul</i> ; Franca: <i>mon cul</i>)
monsuta	<i>o</i> monstro, kreaĵo, kiu persekutas homojn, rabobesto; minaco; kaŭzo de timo, timigilo (vidu en la oficialan paĝon , Ĝi ne estas en la supre menciita kategorio .)	Angla: <i>monster</i>
mu	<i>kri</i> blek! ŭa! miaŭ! ra! ktp (ĉarma bestokrio)	Angla: <i>moo!</i>
mun	<i>o</i> luno <i>a</i> luna	Angla: <i>moon</i> ; (ankaŭ Tokpisino: <i>mun</i>)

4 Nur ĝia formo estis transprenita. Ĝia funkcio forte ŝanĝiĝis. Fakte la funkcio estas pli malpli tiu de la Tokpisina partiklo *i*.

musi	<i>o</i> amuzo, ludo, distraĵo, arto <i>a</i> arta, amuza, distra, luda <i>vntr</i> ludi, amuziĝi <i>vtr</i> amuzi, distri	Esperanto: <i>amuzi</i>
mute	<i>a</i> multaj, tre, pluraj, multe, pli da <i>o</i> kvanto, multo, kiomo <i>vtr</i> multigi	Esperanto: <i>multe</i>
namako	<i>o</i> salo, spico, vinagro; akcesoraĵo; kromaĵo (vidu http://en.tokipona.org/wiki/namako) <i>vtr</i> sali, spici; ornamĵi, plibeligi; stimuli, eksciti	Hindia: नमक namaka "salo"
nanpa	<i>o</i> numero <i>ali</i> -a (unua, dua, ktp)	Tokpisino: <i>namba</i> (el angla: <i>number</i>) ?
nasa	<i>a</i> freneza, stulta, ebria, stranga <i>vtr</i> frenezigi, strangigi	
nasin	<i>o</i> maniero, vojo, strato, kutimo, -ismo, sistemo, metodo	Kroata: <i>náčin</i>
nená	<i>o</i> elstaraĵo, nazo, mont(et)o, butono	Finna: <i>nenä</i>
ni	<i>a</i> tiu, ĉi tiu, ĉi-, jena	Kantona: 呢 <i>nì</i>
nimi	<i>o</i> vorto, nomo	Finna: <i>nimi</i>
noka	<i>o</i> kruro, gambo, piedo (Ĝi ne estas en la supre menciita kategorio .)	Kroata: <i>nòga</i>
o	<i>div</i> ho (vokativo aŭ u-tempo) <i>kri</i> he! (por altiri ies atenton)	Angla: <i>O!</i> , Esperanto: <i>ho!</i> , Franca: <i>ô!</i> ; Georga: -o/o/
oko	<i>o</i> okulo	Kroata: <i>òko</i>
olin	<i>o</i> amo <i>a</i> ama <i>vtr</i> ami (iun)	Kroata: <i>volim</i>
ona	<i>o</i> ŝi, li, ĝi, ili <i>a</i> ŝia, lia, ĝia, ilia	Kroata: <i>ona</i>
open	<i>vtr</i> malfermi, ŝalti	Tokpisino: <i>open</i> (el angla <i>open</i>)
pakala	<i>o</i> fuŝo, akcidento, katastrofo, detruo, eraro, damaĝo, rompo <i>vtr</i> fuŝi, rompi, vundi, damaĝi <i>vntr</i> fuŝiĝi, disfali, rompiĝi <i>kri</i> fek!	Tokpisino: <i>bagarap</i> (el angla: <i>bugger up</i>)
pake	<i>vtr</i> bloki (vidu http://tokipona.voila.net/mots/motsnouveaux/pake.shtml kaj http://en.tokipona.org/w/index.php?title=nasin&diff=2053&oldid=2052)	
pali	<i>o</i> ag(ad)o, laboro, fardo, projekto <i>a</i> aga, labora, aktiva, funkcia <i>vtr</i> fari, konstrui, krei <i>vntr</i> agi, labori, funkcii	Esperanto: <i>fari</i>
palisa	<i>o</i> longa kaj ĉefe malmola objekto, ekz. stango, bastono, branĉo, vergo	Kroata: <i>pàlica</i>
pan	<i>o</i> grajno, pano, pasto, rizo (vidu http://en.tokipona.org/wiki/pan)	Ĉina: 饭 <i>fàn</i> ; Kantona: 飯 <i>faahn</i> ; Hispana: <i>pan</i> Svahila: <i>pana</i>
pana	<i>vtr</i> doni, meti, sendi, eligi, kaŭzi <i>o</i> dono, sendado, interŝanĝo	

pi	<i>div</i> de, apartenanta al	Tokpisino: <i>bilong</i> (el angla: <i>belong</i>)
pilin	<i>o</i> sentoj, emocio, koro <i>vntr</i> senti sin <i>vtr</i> senti, opinii, pensi, sensi, tuŝi, palpi	Tokpisino: <i>pilim</i> (el angla: <i>feel 'em</i>) Angla: <i>feeling</i> Finna: <i>pimeä</i>
pimeja	<i>a</i> nigra, malluma, malhela <i>o</i> mallumo, nigro <i>vtr</i> mallumigi	
pini	<i>o</i> fino, ekstremo, pinto <i>a</i> fina, finita, pasinta, farita, antaŭ <i>vtr</i> fini, fermi, malŝalti	Tokpisino: <i>pinis</i> (el angla: <i>finish</i>) A. Franca: <i>finis</i>
pipi	<i>o</i> insekto, araneo	A. Franca: <i>bibitte</i>
poka	<i>o</i> flanko, kokso, apudo <i>prep</i> en la akompano de, kun <i>a</i> apuda, najbara	Kroata: <i>bòka</i> (genitivo de <i>bòk</i>)
poki	<i>o</i> ujo, skatolo, bovlo, taso, glaso	Tokpisino: <i>bokis</i> (el angla: <i>box</i>)
pona	<i>o</i> bono, simplo, pozitivo <i>a</i> bona, simpla, pozitiva, afabla, ĝusta <i>kri</i> bone! bonege! dankon! en ordo! <i>vtr</i> (pli)bonigi, ripari	Esperanto: <i>bona</i>
pu	? (vidu http://en.tokipona.org/wiki/pu)	
sama	<i>a</i> sama, simila, egala, samgrava, samsituacia <i>prep</i> kiel <i>vntr</i> ŝajni	Finna/Esperanto: <i>sama</i>
seli	<i>o</i> fajro, varmo <i>a</i> varma, kuirita <i>vtr</i> varmigi, kuiri	Georga: ცხელი <i>tsxeli</i>
selo	<i>o</i> ekstero, supraĵo, haŭto, ŝelo, formo	Esperanto: <i>ŝelo</i>
seme	<i>ali</i> ki- (demandovorto)	Ĉina: 什么 <i>shénme</i>
sewi	<i>o</i> alto, supro, supero, suro <i>a</i> supera, alta, nobla, religia, formala	Georga: ზევით <i>zevit</i>
sijelo	<i>o</i> korpo, fizika stato	Kroata: <i>tijelo</i>
sike	<i>o</i> rondo, cirklo, rado, sfero, bulo, pilko, ciklo <i>a</i> ronda, cikla	Angla: <i>circle</i>
sin	<i>a</i> nova, freŝa, alia, ankoraŭ (da) <i>vtr</i> (re)novigi	Ĉina: 新 <i>xīn</i>
sina	<i>o</i> vi <i>a</i> via	Finna: <i>sinä</i>
sinpin	<i>o</i> antaŭo, brusto, torso, vizaĝo, muro	Ĉina: 前边 <i>qiánbian</i>
sitelen	<i>o</i> bildo, foto, imago, desegno <i>vtr</i> desegni, skribi	Nederlanda: <i>schilderen</i>
sona	<i>o</i> scioj, saĝeco, inteligenteco, kompreno <i>vtr</i> scii, kompreni, koni <i>vntr</i> scii, kompreni <i>kama</i> lerni, studi	Georga: ცოდნა <i>tsodna</i>
soweli	<i>o</i> besto, precipe tera mambesto, aminda besto	Georga: ცხოველი <i>tsxoveli</i>
suli	<i>a</i> granda, alta, longa, plenaĝa, grava <i>vtr</i> grandigi, longigi	Finna: <i>suuri</i>

	<i>o</i> grandeco	
suno	<i>o</i> suno, lumo	Esperanto: <i>suno</i>
supa	<i>o</i> horizontala supraĵo, ekz. meblo, tablo, seĝo, kuseno, planko	Angla/Franca: <i>surface</i> ; Esperanto: <i>surfaco</i>
suwi	<i>o</i> dolĉaĵo <i>a</i> dolĉa, aminda <i>vtr</i> dolĉigi	Tokpisino: <i>swit</i> (el angla: <i>sweet</i>)
tan	<i>prep</i> de, pro, el <i>o</i> deveno, kialo, origino	Georga: ღან <i>dan</i>
taso	<i>a</i> nur, nura, sola <i>konj</i> sed	Tokpisino: <i>tasol</i> (el angla: <i>that's all</i>)
tawa	<i>prep</i> al, por, ĝis <i>vnt</i> r iri al, vojaĝi, moviĝi, foriri <i>o</i> movo, transportado <i>a</i> mova <i>vtr</i> movi	Angla: <i>towards</i>
telo	<i>o</i> akvo, likvaĵo, suko, saŭco <i>vtr</i> akvumi, lavi per akvo	A. Franca: <i>de l'eau</i>
tenpo	<i>o</i> tempo, tempoperiodo, momento, daŭro, situacio	Esperanto: <i>tempo</i>
toki	<i>o</i> lingvo, parolado, komunikado <i>a</i> parola, lingva, komunika <i>vtr</i> diri <i>vnt</i> r paroli, babili, komuniki <i>kri</i> saluton!	Tokpisino: <i>tok</i> (el angla: <i>talk</i>)
tomo	<i>o</i> interna konstruita spaco, ekz. domo, hejmo, ĉambro, konstruaĵo <i>a</i> urba, doma, hejma	Esperanto: <i>domo</i>
tu	<i>a</i> du <i>o</i> duo, paro <i>vtr</i> duobligi, duigi, dividi/tranĉi en du	Angla: <i>two</i> ; (ankaŭ Tokpisino: <i>tu(pela)</i>)
unpa	<i>o</i> seksumo, amoro, fikado, volupto <i>a</i> erotika, seksuma, amora <i>vtr</i> seksumi kun, amori kun, fiki <i>vnt</i> r amori, seksumi	<i>fonestetike</i>
uta	<i>o</i> buŝo <i>a</i> buŝa	Kroata. <i>ústa</i>
utala	<i>a</i> konflikto, malharmonio, konkuro, batalo, milito, atako, disputo, fizika aŭ verba perforto <i>vtr</i> bati, frapi, ataki, konkuri kun, atenci	Kroata: <i>udarati</i> <i>udara</i>
walo	<i>a</i> blanka, hela <i>o</i> blanko, blankaĵo, blankeco, heleco	Finna: <i>valo</i> "lumo" (k-u <i>valkoinen</i> "blanka")
wan	<i>a</i> unu, iu <i>o</i> unuo, elemento, ero, parto, peco <i>vtr</i> unuigi	Angla: <i>one</i> ; (ankaŭ Tokpisino: <i>wan</i>)
waso	<i>o</i> birdo, flugilhava besto	A. Franca: <i>oiseau</i>
wawa	<i>o</i> energio, potenco, forto, vigleco <i>a</i> energia, forta, intensa, potenca, certa, memfida <i>vtr</i> fortigi, vigligi	Finna: <i>vahva</i>
weka	<i>a</i> fora, forestanta, mankanta <i>o</i> foresto, manko <i>vtr</i> forigi	Nederlanda: <i>weg</i>

wile *vtr* voli, bezoni, deziri, devi, -os
 o deziro, bezono, devo, volo
 a necesa, deviga, bezonata

Nederlanda: *willen*

Parolelementoj

o o-vorto
a a-vorto (aŭ e-vorto)
div dividilo
vtr verbo transitiva (kutime uzata kun la akuzativa dividilo **e**)
vntr verbo netransitiva
kri krivorto, interjekcio
prep kvazaŭprepozicio
kama plurvorta verbo kun **kama**
konj konjunkcio
kunt kunteksta indikilo uzata antaŭ **la**
ali speciala, alia vorto

Fontoj

- La vortolisto en web.archive.org: <http://web.archive.org/web/20070709095451/http://tokipona.org/vortaro.html> kaj <http://web.archive.org/web/20080705213346/http://www.tokipona.org/vortaro.html>
- Informoj pri novaj vortoj ĉe unilang.org: <http://www.unilang.org/viewtopic.php?f=85&t=8360&start=45>
- Vidu ankaŭ la malnovan vortoliston: http://en.tokipona.org/wiki/Category_talk:Toki_Pona_words
- Prelego pri Tokipono: <http://vimeo.com/2289842>
- La etimoj troviĝas en la angla Vikipedio: http://en.wikipedia.org/wiki/Toki_Pona
- Se aperas *ankaŭ Tokpisino*, tio estas el "The Jacaranda Dictionary and Grammar of Melanesian Pidgin", ISBN 0-7016-8224-8
- Vortaro en la hispana vikilibro: http://es.wikibooks.org/wiki/Toki_pona/Contenido/Diccionario_ilustrado